

Wyrok z dnia 4 grudnia 1998 r.

I PKN 478/98

Przepisy regulujące wady oświadczeń woli (błąd) nie odnoszą się do adresata oświadczenia. Pracodawca, który błędnie zrozumiał oświadczenie pracownika nie może powoływać się na działanie pod wpływem błędu (art. 84 KC w związku z art. 300 KP). Oświadczenie woli pracownika należy tłumaczyć przy zastosowaniu art. 65 § 1 KC w związku z art. 300 KP.

Przewodniczący: SSN Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Maria Mańkowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 1998 r. sprawy z powództwa Elżbiety K. przeciwko „W.F.” Sp. z o.o. w S. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 15 maja 1998 r. [...]

1. o d d a l i ł kasację,
2. zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 100 (sto) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Elżbieta K. wniosła o przywrócenie do pracy w pozwanej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością „W.-F.” w S., ewentualnie o zasądzenie na jej rzecz odprawy w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Szczecinie wyrokiem z dnia 5 lutego 1998 r. ustalił, że stosunek pracy łączący powódkę Elżbietę K. z „W.F.”, Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością trwa nadal. Sąd ten ustalił, że powódka zatrudniona była u pozwanej od 1973 r., ostatnio jako kierownik sekcji gospodarczo-socjalnej. Powódka zwróciła się 11 lipca 1996 r. na piśmie do Prezesa pozwanej Spółki o rozpatrzenie szeregu kwestii, między innymi, zwiększenia liczby etatów podległej jej sekcji i przyz-

nania podwyżek płac jej podwładnym. Na wstępie tego pisma powódka zamieściła sformułowanie „Proszę o zwolnienie mnie z funkcji Kierownika Sekcji Gospodarczo-Socjalnej”. W sierpniu 1996 r. strona pozwana prowadziła pertraktacje z powódką i jej mężem dotyczące przeniesienia powódki na stanowisko magazyniera i określenia jej wynagrodzenia na tym stanowisku. Pismem z 23 sierpnia 1996 r. pozwana przeniosła powódkę do działu zaopatrzenia i powierzyła jej obowiązki magazyniera za wynagrodzeniem 800 zł. Powódka odmówiła przyjęcia tego „angażu”, gdyż domagała się wynagrodzenia w kwocie 850 zł, a poza tym obawiała się odpowiedzialności materialnej. Pismem z 26 sierpnia 1996 r. powódka poinformowała pozwaną, że jej zamiarem nie była rezygnacja z pracy oraz prosiła, by nie traktowano pisma z 11 lipca jako wypowiedzenia. Strona pozwana pismem z 26 sierpnia 1996 r., które powódka otrzymała następnego dnia, zawiadomiła powódkę, że z dniem 31 października 1996 r. nastąpi rozwiązanie z nią stosunku pracy za wypowiedzeniem pracownika, zwłaszcza iż powódka nie przyjęła proponowanego jej stanowiska magazyniera.

Zdaniem Sądu Rejonowego powództwo Elżbiety K. „oparte na podstawie art. 84 § 1 KC” jest uzasadnione. Sąd przyjął, że powódka składając oświadczenie w piśmie z 11 lipca 1996 r. działała pod wpływem błędu w rozumieniu art. 82 KC co do treści tej czynności prawnej. Nie miała bowiem zamiaru wypowiedzieć umowy, a nawet nie przewidywała, że oświadczenie to może być potraktowane jako wypowiedzenie umowy o pracę. Nadto powódka dopełniła obowiązku wynikającego z art. 88 KC i uchyliła się od skutków prawnych powyższej czynności w piśmie z 26 sierpnia 1996 r. „Na marginesie” Sąd zauważył, że zgodnie z treścią art. 65 § 1 KC strona pozwana winna tłumaczyć pismo powódki z 11 lipca 1996 r. - tak jak tego wymagają zasady współzycia społecznego na tle okoliczności towarzyszących składaniu powyższego oświadczenia woli. Sąd zaś stosownie do dyspozycji tego przepisu - nie miał wątpliwości, iż celem powódki było „wymuszenie pewnych działań władz spółki, a nie rezygnacja z pracy”.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z dnia 15 maja 1998 r. oddalił apelację strony pozwanej od tego wyroku. Sąd drugiej instancji uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy, a także zaaprobował pogląd tego Sądu co do tego, że powódka składając 11 lipca 1996 r. pismo do Prezesa pozwanej Spółki działała pod wpływem błędu co do dokonanej czynności prawnej. Powódka nie miała zamiaru rozwiązać umowy o pracę za wypowiedzeniem, a pozostawała w błędzie co do prawa. Zdaniem Sądu Woje-

wódkiego pismo powódki z 26 sierpnia 1996 r. należy uznać za skuteczne uchylenie się od dokonanej pod wpływem błędu czynności prawnej w świetle art. 84 § 1 KC, który w zdaniu drugim stanowi, że w przypadku czynności prawnej nieodpłatnej, a taką jest wypowiedzenie umowy o pracę nie ma potrzeby dowodzić, iż osoba, której oświadczenie woli zostało złożone, wywołała błąd. „Poza tym pozwany z łatwością mógł błąd ten zauważyć, skoro powódka nie użyła słowa wypowiedzenie, nie podała terminu wypowiedzenia”.

Strona pozwana wniosła kasację od tego wyroku zarzucając mu naruszenie art. 84 KC w związku z art. 300 KP i wnosząc o zmianę wyroku oraz oddalenie powództwa. W uzasadnieniu kasacji podniesiono, że powódka nie wykazała, by zachowała którąkolwiek z przesłanek wymienionych w art. 82 KC, mimo że stosownie do art. 6 KC ciężar dowodu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powódka nie wykazała też, aby błąd został wywołany przez pozwaną Spółkę albo, że o błędzie pozwana wiedziała lub mogła go z łatwością zauważyć. Zdaniem strony pozwanej, mimo że powódka nie oświadczyła, iż wypowiada umowę o pracę „to jednak rezygnacja z funkcji kierownika sekcji i odmowa przyjęcia innego stanowiska była potwierdzeniem, iż nie zamierza ona kontynuować stosunku pracy”.

W kasacji podniesiono też, że zgodnie z art. 56 KC czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. W stosunkach pracy pracownicy wielokrotnie wyrażają swoją wolę w sposób odbiegający od przepisów Kodeksu pracy. Z tego względu nie było wadliwe uznanie oświadczenia woli powódki za wypowiedzenie umowy o pracę, szczególnie wobec dalszych jej czynności (odmowa przyjęcia innego stanowiska pracy oraz informowanie pracowników o złożonej przez siebie rezygnacji). Zdaniem strony pozwanej uchylenie się od skutków oświadczenia woli przez powódkę spowodowałoby konieczność wypowiedzenia warunków pracy i płacy pracownikowi wykonującemu obowiązki powódki, co stanowiłoby naruszenie zasad współżycia społecznego, „oraz postanowień art. 8 KP”. Powódka wniosła o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Słuszny jest zarzut naruszenia art. 84 KC (w związku z art. 300 KP), ale tylko w ten sensie, że przepis ten nie miał w sprawie zastosowania. W zaskarżonym wy-

roku powtórzono sprzeczność, która znalazła się już w orzeczeniu Sądu pierwszej instancji. Sąd Wojewódzki jednocześnie przyjął, że powódka składając oświadczenie z 11 lipca działała pod wpływem błędu co do skutków tej czynności (błędnie przypuszczała, że nie dokonuje wypowiedzenia), a z drugiej strony stwierdził, że treść złożonego przez powódkę oświadczenia wcale nie zawiera oświadczenia o wypowiedzeniu. Przepisy o błędzie (wadach oświadczenia woli) odnoszą się oczywiście do składającego oświadczenie woli, to on składając określone oświadczenie ma pozostawać w błędzie co do jego treści. Przepisy te nie dotyczą błędnego zrozumienia treści oświadczenia przez jego adresata, w tym przypadku przez pracodawcę. Jeżeli adresat błędnie odczytał treść oświadczenia woli, to nie powoduje to konieczności uchylania się od tego oświadczenia przez osobę która je złożyła.

Jeżeli oświadczenie jest niejasne lub może być wieloznacznie odczytane, to należy posłużyć się przepisem art. 65 § 1 KC (w związku z art. 300 KP), przy jego tłumaczeniu. Istotne w sprawie było zatem rozważanie, które Sąd Rejonowy zawarł „na marginesie” uzasadnienia swego rozstrzygnięcia. W zaskarżonym wyroku również znalazła się analiza treści oświadczenia woli złożonego przez powódkę prowadząca do konkluzji, że w piśmie z 11 lipca nie miała ona zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę, a zatem nie złożyła oświadczenia o takiej treści („nie zawarła stwierdzenia, że pragnie rozwiązania umowy o pracę, czy też wypowiada umowę”), wbrew temu jak chce to odczytać pracodawca.

Zbędne natomiast były rozważania dotyczące błędu, błędu istotnego i odpłatności czynności prawnej. Polemika z tymi poglądami zawarta w kasacji jest zatem również bezprzedmiotowa. W sprawie nie miał też zastosowania przepis art. 82 KC, wymieniony w uzasadnieniu kasacji. Wbrew stanowisku prezentowanemu w kasacji nie można uznać, że pracodawca prawidłowo potraktował pismo powódki z 11 lipca, jako wypowiedzenie „wobec dalszych czynności dokonanych przez nią (odmowa przyjęcia innego stanowiska pracy oraz informowanie pracowników o złożonej przez siebie rezygnacji)”. Sąd Wojewódzki słusznie przyjął, że powódka zrezygnowała z funkcji kierownika sekcji i nie przyjęła propozycji pracy na stanowisku magazyniera, a to nie jest równoznaczne z wypowiedzeniem przez nią umowy o pracę.

Nie naruszył też Sąd Wojewódzki art. 8 KP przez nieuwzględnienie, że inne osoby wykonują obowiązki powódki.

W konsekwencji powyższych rozważań należało przyjąć, że kasacja nie może być uwzględniona mimo częściowo błędnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku (art. 393¹² KPC).

=====